Náučný chodník Mikuláša Esterháziho

Kraj:	Banskobystrický kraj
Okres:	Detva
Geomorfologická jednotka:	Veporské vrchy
Geologická jednotka:	veporské pásmo
Chránené územie:	nie je
Prístup:	bus Detvianska Huta
Východisko:	Detvianska Huta, centrum obce
Trasa:	Detvianska Huta: centrum – miestna časť Komárno – Mikulášsky prameň – Dolná Žabica
Dĺžka, prevýšenie:	4,9 km, prevýšenie 145 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	5
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, banícke, historické, environmentálne

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je v strednej časti v dvoch úsekoch súbežná s modrou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2019

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2020).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Detvianska Huta, Detvianska Huta 102, 962 05 Hriňová, tel. 045 / 5376 386

Poznámky: (1) Náučný chodník je pomenovaný po Mikulášovi Esterházim, zakladateľovi miestnej sklárne (viac v hesle nižšie). (2) Vyskytuje sa i pomenovanie Náučný chodník Mikuláša Esterháziho / za cestou skla. V databáze ho označujeme jeho názvom uvedeným na informačných paneloch v teréne i na stránke obce.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie i vlastivednú vychádzku.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Detvianska Huta. Obec z rozptýleným osídlením východne od Detvy v južnej časti Veporských vrchov v nadmorskej výške okolo 800 m v pramennej oblasti viacerých prítokov horného toku Slatiny v blízkosti jej plochého rozvodia s Ipľom. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1670 resp. 1808. Bola založená v druhej polovici 18. storočia z detvianskych lazov Komárno a Bratkovica a z osady Mikloss Huta vybudovanej pri novej sklárskej hute. **Sklársku hutu** v niekdajších detvianskych lesoch založil v roku 1761 **Mikuláš Esterházi**, majiteľ Vígľašského panstva, po vyrúbaní lesov v okolí staršej vígľašskej huty. Sklárskym majstrom novej huty bol Bernard Hupka pochádzajúci z Moravského Valašska, a tak sa okolo nej usídlili prisťahovalci z Brumova a Vsetína z panstva Jozefa Illešháziho. Skláreň vyrábala najmä tabuľové a duté sklo, ktoré sa vyvážalo do celého Rakúsko-Uhorska. V čase najväčšieho rozmachu v nej pracovalo 25 sklárov a vyše 70 pomocných pracovníkov. Výroba skla zanikla v roku 1801, časť zariadení bola premiestnená do novšej sklárne v Hriňovej. Obyvatelia sa živili najmä ťažbou a dovozom dreva a surovín pre sklársku hutu, vývozom sklárskej produkcie, po skončení činnosti sklárskej huty aj poľnohospodárstvom. V centre obce stojí klasicistický rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie, postavený v roku 1843 na mieste dreveného kostola z roku 1790. Zachované sú zrubové ľudové domy z 19. a začiatku 20. storočia, niektoré sú pamiatkovo chránené. Z obce pochádzal slovenský matematik prof. RNDr. Milan Kolibiar, DrSc., (1922 – 1994).

Prameň Ipľa a **Pamätník leteckého nešťastia** > Náučný chodník Od prameňa Rimavice ku prameňu Ipľa

Veporské vrchy. Horský geomorfologický celok na strednom Slovensku – najzápadnejšia časť Slovenského rudohoria – s trojuholníkovým pôdorysom približne medzi Medzibrodom, Hriňovou, Mýtnou, Tisovcom a Pohorelou susediaci na západe so Zvolenskou kotlinou a Poľanou, na juhovýchode so Stolickými vrchmi a Spišsko-gemerským krasom, resp. jeho podcelkom Muránskou planinou a na severe Horehronským podolím. V podstatnej časti ich geologickú stavbu tvoria kryštalické horniny, najmä paleozoické granity a granodiority, v severozápadnej časti sa vyskytujú i mezozoické vápence, dolomity a kremence, ako ostrovy sú zachované zvyšky neogénnych vulkanických pokrovov, najmä z andezitov a vulkanických brekcií (Hájna hora). Pohorie s prevažne hornatinovým reliéfom s hlbokými dolinami a výskytom starých zarovnaných povrchov je pomenované po výraznom stolovom vrchu Klenovský Vepor (1 338 m n. m.), ktorý predstavuje zvyšok andezitového lávového prúdu. Najvyšším

vrchom je granitoidmi budovaná Fabova hoľa (1 439 m n. m.) vo východnej časti pohoria severne od Tisovca. Vodné toky prameniace v pohorí patria povodiam Hrona, Ipľa a Rimavy. Pohorie je zväčša porastené prevažne bukovými a smrekovými lesmi s výnimkou plochejších častí s rozptýleným osídlením v južnej časti (Hriňová, Detvianska Huta, Sihla, Lom nad Rimavicou) či na severe v doline stredného toku Čierneho Hrona (Čierny Balog) a Osrblianky, kde sa vyskytujú rozsiahle lúky a pasienky.

Názvy informačných panelov

1. Úvodný informačný panel
2. Podpoľanie, krajinotvorba
3. Rastlinstvo Podpoľania
4. Mikulášsky prameň
5. Sklárska štôlňa

PODPOLANIE

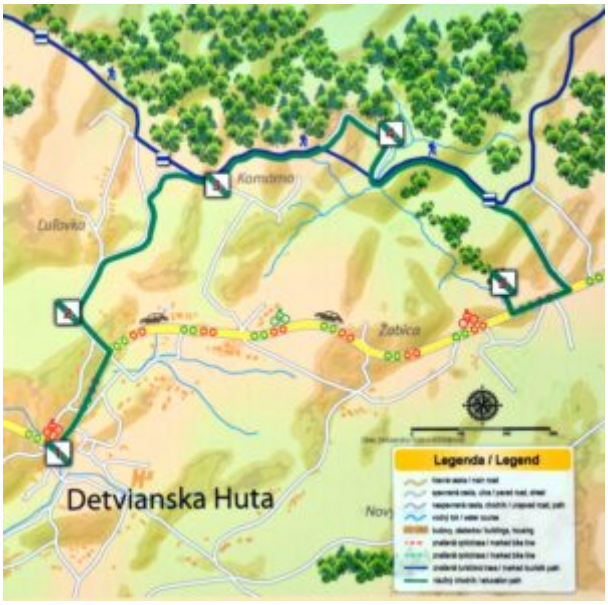

Konstrilo
Lufovko
Žatvica
Detvianska Huta
Legenda / Legend

